

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział I	
Konflikty etniczne na terytorium byłej Jugosławii. Geneza, przebieg, konsekwencje	11
Wprowadzenie	11
1. Powstanie i upadek Jugosławii. Agonia państwa i eskalacja konfliktów etnoreligijnych	12
2. Jugosłowiańska wojna domowa i konflikty między państwami sukcesyjnymi	31
3. Rozbicie Jugosławii jako uwertura ładu postzimnowojennego. Geopolityczne przyczyny i konsekwencje wojny	46
Rozdział II	
Konflikty etniczne w narracjach ofiar – wyzwania metodologiczne	63
Wprowadzenie	63
1. Badania w trakcie działań wojennych	65
2. Badania po konfliktach zbrojnych	70
3. Konflikty oddalone w czasie	77
4. <i>Post scriptum</i> : motywacja ofiar konfliktów do uczestnictwa w badaniach	84
Rozdział III	
Konflikty etniczne w byłej Jugosławii w oczach uchodźców i imigrantów z Bałkanów. Wyniki badań własnych	87
Wprowadzenie	87
1. Charakterystyka badań (okoliczności, metody, techniki, narzędzia)	91
2. Geneza, okoliczności i uwarunkowania konfliktów etnicznych	95
2.1. Slobodan Milošević i ideologia Wielkiej Serbii	96
2.2. Dążenia separatystyczne/niepodległościowe	100
2.3. niesprawiedliwa redystrybucja dóbr ekonomicznych, kryzys ekonomiczny	102

2.4. Interesy i czynniki geopolityczne	104
2.5. Zwykli ludzie i politycy	107
2.6. Rola mass mediów	109
2.7. Konflikt religijny?	109
2.8. Inne	110
3. Stosunki międzyetniczne przed konfliktami z lat 90. XX w.	111
3.1. Dobre, zgodne relacje sąsiedzkie, przyjaźnie, małżeństwa	113
3.2. Dystans, ale bez oznak wrogości / początki wrogości	114
3.3. Tito – gwarancja stabilizacji	115
4. Zaskoczeni konfliktem	115
4.1. Niewiara, że dojdzie do konfliktu; zaskoczenie	116
4.2. Nadzieja, że to się szybko, mimo wszystko, skończy, jakoś ułoży	117
5. Zachowanie ludzi w warunkach (narastającego) konfliktu	117
5.1. Nagła zmiana zachowania osób z innych grup etnicznych	118
5.2. Strach, podejrzliwość	121
5.3. Zezwierzęcenie, agresywne zachowania	121
5.4. Brak akceptacji konfliktu	123
6. Charakterystyka konfliktów etnicznych na terytorium	
b. Jugosławii	123
6.1. Nagłość i szybkość wydarzeń	124
6.2. Konflikt jako okazja do wyrównania krzywd lub do nielegalnego wzbogacenia się	124
6.3. Bombardowanie i schrony	125
6.4. Strach i niepewność	127
6.5. Zburzone lub ukradzione domy	128
6.6. Głód	129
6.7. Dzieci na wojnie	129
6.8. Przyzwyczajenie	131
6.9. Ucieczka	131
6.10. Na łasce u innych. Tułaczka	133
6.11. Brak zaufania do sił międzynarodowych	134
6.12. Po konflikcie	134
Zakończenie	135